

Bijenteelt in Canada (I)

Peter Liefbroer

De afgelopen maanden heb ik u uit de doeken gedaan hoe ik in 1997 een beginnerscursus heb gegeven in Noord Holland. In het oktobernummer beschreef ik de laatste les, het cursusjaar is dus rond. De laatste twee 'dagboeken' wil ik besteden aan een reis van mij dit jaar naar de bijen van Manitoba, Canada.

300

Op mijn school van het Agrarisch Opleidings Centrum (AOC) Clusius College in Purmerend, staan de bijen die ik gebruik voor de officiële cursussen. Maar ik gebruik de bijen ook voor een leerlingencursus. Het doel van die cursus is om de leerlingen, die zich daar vrijwillig voor opgeven, vertrouwd te maken met bijen. We inspecteren volken, merken darren, slingeren honing en geven informatie over bijen op de jaarlijkse veertentoonstelling in Purmerend.

Stage

Een cursist van het eerste uur is Martijn Sinkeler. Hij verliet de school niet alleen met een diploma, maar ook met enkele bijenkasten. Op een eigen bijenstand in Zaandam bleef hij actief in de bijenteelt. Ik hield contact en zo bezocht ik met Martijn een lezing in Alkmaar van de VBBN subvereniging 'Hollands Midden'. De lezing was georganiseerd door een oud bijenteeltcursist naar aanleiding van het bezoek van zijn oom, die beroepsimker in Canada is. Martijn is ondertussen leerling aan de Middelbare

Levensmiddelentechnologie School van het AOC Clusius College in Alkmaar. Hij heeft via deze school ook de mogelijkheid tot het volgen van een stage in het buitenland en zo werd tijdens de lezing het idee geboren om stage te gaan lopen bij een beroepsimker in Canada.

Contact

Martijn legde contacten met een beroepsimker, kreeg toestemming van zijn school en een werkvergunning voor Canada. In april 1998 vertrok hij naar Manitoba, Canada. Ik was natuurlijk wel een beetje jaloers: ik wilde ook wel eens zien hoe er geïmkerd wordt in dit rijke drachtgebied van Canada. Zo vatte ik het plan op om ook naar Canada te reizen. Voor de bijen maar ook voor het bijenteeltonderwijs in Manitoba. Op Apimondia in Antwerpen had ik al contacten gelegd met vertegenwoordigers van de organisatie van Apimondia 1999 in Vancouver, Canada. Ik wilde er een werkvakantie van maken: enkele dagen werken bij de beroepsimker, de baas van Martijn, daarnaast wat rondreizen naar andere aspecten van de bijenteelt in Canada met ondersteuning van de plaatselijke bijenteeltdeskundigen. Ik legde dit plan voor aan mijn directies van het Clusius College. Ik gaf tenslotte al enige jaren les in bijenteelt, de jongen van de school moest zo mogelijk toch worden bezocht en ik zou met een schat aan ervaring terugkomen en mijn cursus kunnen voorzien met niet alleen een mooie diaserie, maar ook met nieuwe gezichtspunten en wie weet op

Imkers beperken zich in Canada tot akkerbouwmatig geteelde gewassen, vooral: koolzaad, zonnebloemen en boekweit.

termijn een nieuwe bedrijfsmethode (dat laatste bedenk ik er nu bij, want hoe deskundig mijn directies ook zijn, van bedrijfsmethoden in de bijenteelt hebben ze toch geen idee).

Gelukt!

En zo blijkt maar weer eens dat het opereren binnen een groter geheel (de kleine 'groene' school in Purmerend binnen het grote AOC) voordelen heeft: het Clusius College betaalt mijn vliegticket naar Winnipeg! Eind juli vertrek ik naar Noord-Amerika samen met een vriend. Ondertussen hebben we al wel begrepen van Martijn dat de samenwerking met de eerste beroepsimker is stukgelopen en dat hij zoekt naar een andere stageplek. We zullen dus een andere beroepsimker moeten zoeken. In Winnipeg haalt Martijn ons van het vliegveld en neemt hij ons mee naar de familie Noseworthy waar hij op dat moment logeert. Eerst moeten we vaststellen hoe we dit land gaan bereizen. Canada blijkt zeer uitgestrekt, dun bevolkt en niet voorzien van een fijnmazig openbaar vervoernet. We huren de volgende dag een auto met airco en cruisecontrole; we zullen slapen in een tent.

Op verkenning

We besteden de eerste dag aan wat algemene verkenningen, maar 's middags arriveren we al bij Beemaid, een coöperatie van bijenhouders met een soort 'Bijenhuis' met allerlei spullen die imkers nodig hebben: kappen, berokers, kasten, raampjes en kunstraat. Daarnaast beschikt Beemaid over een productiehuis voor het afvullen van potjes honing en een uitgebreide geklimatiseerde opslag voor grote drums met honing. We krijgen ten afscheid allemaal een potje crème 'canola' (koolzaad) honing mee met een Duits etiket, want Beemaid is vooral ook een handelonderneming met veel contacten in het buitenland. Canada produceert veel meer honing dan het zelf consumeert, honing is dus een exportproduct.

Rodeo

Aan het einde van de middag vertrekken we uit Winnipeg, het vlakke land van Manitoba in. We gaan op weg naar Austin, waar die avond een rodeo (Austin Exhibition & Stampede) zal worden gehouden in het Agrarisch museum van Manitoba. Onderweg verbazen we ons vooral over de vlakheid van deze provincie en de uitgestrektheid van de percelen akkerbouwgewassen, en natuurlijk in het bijzonder over de grote hoeveelheid koolzaad die hier verbouwd wordt. In de supermarkten wordt canola-olie in allerlei verpakkingen aangeboden. Blijkbaar is deze olie in

Canada een alternatief voor zonnebloemolie. We vragen ons af waarom dat in Nederland niet zo is. Later horen we dat de wat verder van serieuze bebouwing gelegen canola-velden het zelfs zonder bijen moeten stellen. Onvoorstelbaar als ik nog even terugdenk aan de laatste jaren koolzaad in de Flevopolder: meer kasten dan koolzaad.

Beren

De rodeo brengt ons veel vermaak met Western paarden: bucking horses (blijven zitten op een bokkend paard), calf roping (kalf vanaf een paard met een lasso vangen) en chuckwagon racing (een ronde om het hardst met een vierspan paarden voor een huifkarretje met houten wielen). Maar het mooiste is dat we hier in gesprek raken met de jager Jim Schellenberg, die ons een sterk verhaal vertelt over een beer die hij de afgelopen winter voor een imker heeft geschoten, omdat de beer schade veroorzaakte aan de bijen. Deze imker zal, volgens Jim, best bereid zijn om ons in te wijden in de geheimen van de Canadese bijenteelt.

U-PICK

De volgende dag vertrekken we naar de imker Tom Fast in Kleefeld, nadat we nog een wandeling hebben gemaakt in een nabijgelegen natuurgebied de 'Spruce Woods'. Een heuvelachtig stuifzandgebied met een bijzondere plantengroei. We treffen hier geen bijen aan, imkers beperken zich in Canada tot akkerbouwmatig geteelde gewassen, vooral: koolzaad, zonnebloemen en boekweit. Voor de voorjaarsontwikkeling wordt gebruik gemaakt van, in het bijzonder, wilg en paardebloem. Onderweg passeren we de verschillende hoofddrachten voor de Canadese bijen. Het bord 'U-PICK', dat we geregeld tegenkomen langs de weg, maakt ons erg nieuwsgierig. We volgen zo'n bord en belanden bij een aardbeienteler met een Nederlandse vrouw. We genieten van lekkere sterke, Nederlandse koffie, terwijl we op het terras zitten dat omsloten is met horrengaas tegen de muggen. Terwijl we praten over de noodzaak van bijen bij de bestuiving van de vollegrondsteelt van aardbeien, bezoeken de kolibries de nectarflesje die aan het terras hangen, net buiten het gaas. James Flatt heeft voor de bestuiving zelf vroeger bijen gehad, maar het werd hem teveel werk en hij heeft de ervaring dat de wilde bijen het bestuivingwerk evengoed verrichten. Nadat we nog een emmertje frambozen hebben geplukt verlaten we dit paradijsje voor onze imker in Kleefeld.

(wordt vervolgd)